

Examen HAVO 2018

muziek

tijdvak 1

donderdag 17 mei

9.00 - 11.30 uur

Vergeet niet je op te zetten!

Klik op 'Start' om te beginnen.

Start ▶

Tijdens het examen kun je de volgende knoppen gebruiken:

 ingesproken tekst

 regelen van het volume

 uitleg van het programma

 ga een pagina terug of verder

 ga naar het begin of het einde van het examen

Voor het openen van bronnen gebruik je de volgende knop:

 geluidsfragment

Hiernaast kun je testen of het geluid goed functioneert.

Het examen bestaat uit zes blokken met in totaal 51 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 74 punten te behalen.
Voor elke vraag staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Blok 1 The Cat Empire - Two Shoes

Blok 2 P. Passereau - Il est bel et bon

Blok 3 M. Hindson - Pianotrio, deel 3, Epic Diva

Blok 4 Kensington - Do I ever

Blok 5 E. Grieg - Symfonische dansen, deel 3

Blok 6 Patrick Dorgan - Marilyn

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Blok 1 The Cat Empire - Two Shoes

Dit vragenblok gaat over de song *Two Shoes* (uit 2005) van de Australische band The Cat Empire.

De vragen 1 en 2 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is de intro.

(1p) Welk blaasinstrument speelt na vier maten de melodie?

Het fragment is de intro. Maat 1 en 2 van de basgitaar zijn weergegeven.

De basgitaar wordt begeleid door de snaredrum en de hi-hat.

(2p) Welke notenwaarde speelt de snaredrum en welke notenwaarde speelt de hi-hat in maat 1 t/m 8?

Het fragment is het slot van de intro. Aan het eind van het fragment wordt er gescracht.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van het scratchen het best weer?

Het fragment is couplet 1. Het akkoordenschema wordt steeds herhaald.

(1p) Welke akkoord-opeenvolging geeft het schema juist weer?

- A d-mineur - F-majeur - C-majeur - F-majeur
- B d-mineur - F-majeur - C-majeur - g-mineur
- C d-mineur - F-majeur - d-mineur - F-majeur
- D d-mineur - F-majeur - d-mineur - g-mineur

aeehhiiiiaaaaa boom shak the empire be rising
aeehhiiiiaaaaa boom shak we making some lovin'
aeehhiiiiaaaaa boom shak the greedy men running
aeehhiiiiaaaaa boom shak got two shoes for dancin'

Het fragment is het refrein. De tekst is weergegeven.

(1p) Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

bewering 1

De melodie van het hele refrein is solo gezongen.

bewering 2

De backing vocals zingen elke regel een andere melodie.

Het fragment is het begin van het tussenspel. De melodie klinkt meerstemmig.

(1p) Geef de technische term voor de manier waarop de instrumenten die de melodie spelen zich ten opzichte van elkaar bewegen.

Het fragment is couplet 3 en duurt zestien maten. In de tweede helft van het fragment wordt spanning opgebouwd.

(3p) Noem drie manieren waarop de spanning wordt opgebouwd. Laat het drumstel buiten beschouwing.

Het fragment is het slot. Enkele gebeurtenissen die in het slot plaatsvinden zijn weergegeven.

- 1 Blazers spelen een fermate.
- 2 Een zanger zingt heel hoog mee.
- 3 gebroken akkoord met geluidseffect
- 4 ritenuto
- 5 Het orgel blijft alleen over.

(2p) Plaats deze gebeurtenissen in de juiste volgorde. Je hoeft alleen het bijbehorende cijfer te noteren.

Blok 2 P. Passereau - Il est bel et bon

Dit vragenblok gaat over het vierstemmige chanson *Il est bel et bon* (Hij is knap en goed) van de Franse componist Pierre Passereau (1509-1547). Het koorwerk is geschreven voor vier stemmen. In deze uitvoering worden alle stemmen door mannen gezongen.

De compositie gaat over vier vrouwen die enthousiast spreken over hun echtgenoten.

(2p) Noem twee manieren waarop dit enthousiasme muzikaal uitgebeeld wordt. Laat de tekst buiten beschouwing.

Het fragment is het begin van het werk.

**(1p) Welke polyfone compositietechniek past de componist toe?
Geef de technische term. Let op: het tempo is zeer snel.**

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft de sopraanpartij juist weer?

Il ne me courrouce, **ne** me bat aussi
(Hij is **niet** slecht voor mij)

Van het fragment zijn de tekst en een vrije vertaling weergegeven.

(2p) Noem twee manieren waarop het vetgedrukte woord 'ne' benadrukt wordt.

In het begin en het einde van het fragment wordt er steeds in combinaties van twee stemmen gezongen.

(1p) Welke combinaties van stemmen zijn dat steeds?

- A sopraan & alt   en   tenor & bas
- B sopraan & tenor   en   alt & bas
- C sopraan & bas   en   alt & tenor

In het fragment spreken de vrouwen over hun kippen.

(2p) Noem twee manieren waarop de componist de kippen muzikaal uitbeeldt. Laat het tempo buiten beschouwing.

De vragen 15, 16 en 17 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het slot van het chanson. Er wordt twee keer hetzelfde gedeelte gezongen. De sopraanpartij is weergegeven.

Il est bel et bon bon bon bon com - mè - re Il est bel et bon bon

bon bon bon com - mè - re com-mè - re com - mè - re mon ma - ri

(1p) Welke soort dynamiek wordt toegepast? Geef de technische term.

Het fragment is het slot van het chanson. Er wordt twee keer hetzelfde gedeelte gezongen. De sopraanpartij is weergegeven.

1 2 3

Il est bel et bon bon bon bon bon com - mè - re Il est bel et bon bon

bon bon bon com - mè - re com-mè - re com - mè - re mon ma - ri

(1p) Bij welk cijfer zet de bas steeds in?

- A bij cijfer 1
- B bij cijfer 2
- C bij cijfer 3

Het fragment is het slot van het chanson.

(1p) Met welke klank eindigt het chanson?

- A met alleen de grondtoon
- B met de grondtoon en een terts
- C met de grondtoon en een kwint

Blok 3 M. Hindson - Pianotrio, deel 3, Epic Diva

Dit vragenblok gaat over *Epic Diva*, het derde deel uit het *Pianotrio* uit 2007 van de Australische componist Matthew Hindson (geb. 1968). Het trio bestaat uit viool, cello en piano.

De vragen 18 en 19 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van de inleiding.

(1p) Wat is de intervalafstand tussen de vioolpartij en de cellopartij?

Het fragment is het begin van de inleiding en kan in twee gedeeltes worden verdeeld.

(2p) Noem twee verschillen tussen het eerste gedeelte en het tweede gedeelte, gelet op de pianopartij. Ga bij je antwoord uit van het tweede gedeelte.

Het fragment kan worden onderverdeeld in twee keer zeven maten en is schematisch weergegeven.

maat 1 - 6	maat 7	maat 8 - 13	maat 14
4/4	?	4/4	?

Maat 1 t/m 6 en maat 8 t/m 13 staan in een 4/4-maat.

(1p) Wat is de maatsoort van maat 7 en maat 14? Beide maten staan in dezelfde maatsoort.

In het fragment speelt de viool zes korte melodieën. In de uitwerkbijlage zijn deze melodieën in een willekeurige volgorde afgedrukt.

(3p) In welke volgorde worden de melodieën gespeeld? Noteer voor elke notenbalk het juiste cijfer. Het eerste antwoord is gegeven.

In het fragment begeleidt de piano de viool.

(1p) Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

bewering 1

Het fragment begint met een mineurakkoord.

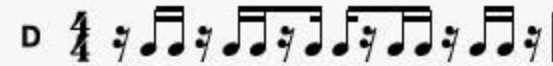
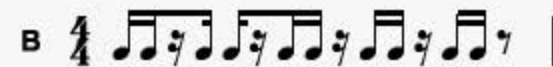
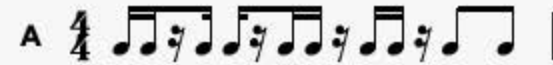
bewering 2

Het ritme van de piano is steeds hetzelfde.

In het fragment speelt de viool een ostinaat motief.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van het ostinaat motief het best weer?

In het fragment wordt naar een climax toegewerkt.

(1p) Geef de technische term voor de speeltechniek van de piano aan het einde van het fragment.

Het fragment kan in vier gedeeltes worden verdeeld.

(2p) Geef voor gedeelte 1, 3 en 4 aan of de viool en de cello de melodie of een tegenmelodie spelen.

Blok 4 Kensington - Do I ever

Dit vragenblok gaat over de song *Do I ever* uit 2016 van de Nederlandse band Kensington. De klank is een halve toon lager dan de notatie.

Het fragment is de intro. Een gitaar speelt een melodie van acht maten.
Deze melodie is ritmisch vereenvoudigd in vier delen weergegeven, maar niet in de juiste volgorde.

(2p) In welke volgorde worden de vier delen gespeeld?

1 **2**
c **g**
1 Can't sit around holding up my guard, let it all go

3 **4**
bes **d**
2 Let it all go around, go in and face the inevitable

1 **2**
3 Can't figure out how to play my part, where do I go?

3 **4**
4 How do I go around, go in and make it inhabitable

Het fragment is couplet 1. De tekst is weergegeven.
Boven de tekst van regel 1 en 2 staan de bastonen. De bastonen zijn genummerd.

(1p) Bij welk cijfer wijkt de bastoon in regel 3 of 4 af ten opzichte van regel 1 of 2?

- A bij cijfer 1
- B bij cijfer 2
- C bij cijfer 3
- D bij cijfer 4

Het fragment is het slot van de prechorus en het begin van het refrein.

(1p) Geef de technische term voor de overgang naar het refrein, gelet op de drums.

Het fragment is het refrein.

(1p) Wordt het refrein eenstemmig, tweestemmig of meer dan tweestemmig gezongen?

- A eenstemmig
- B tweestemmig
- C meer dan tweestemmig

1 Take away all I could be
Take all the best of me
away with it (I let it)

2 Take away all I could see
Take all the best of me
away with it

Het fragment is de bridge. De tekst is weergegeven en verdeeld in twee gedeeltes.

(2p) Noem twee verschillen tussen deel 1 en deel 2, gelet op de zang en/of zangmelodie. Ga bij je antwoord uit van deel 2. Laat de tekst tussen de haakjes buiten beschouwing.

De vragen 31 en 32 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is een refrein. Van het begin van de drumpartij zijn de ritmes op drie regels weergegeven.

1	[	4/4	-	z	7	♪	♪	z	-		-	z	7	♪	♪	z	-		-	z	7	♪	♪	
2	[	4/4	-		♪	♪	♪	♪		♪	♪	♪	♪		♪	♪	♪	♪		♪	♪	♪	♪	
3	[	4/4	-		z	7	♪	-		-		z	7	♪	-		-		-		-		-	

(2p) Geef van elke regel aan op welk onderdeel van het drumstel het ritme gespeeld wordt.

Het fragment is een refrein en duurt acht maten. Hierin speelt onder andere een synthesizer lange noten.

(1p) Hoeveel tellen duurt elke noot van de synthesizer?

Het fragment is het laatste refrein met het slot van de song. Je zou kunnen zeggen dat de song plotseling/onverwacht eindigt.

(1p) Geef een argument voor deze bewering.

Blok 5 E. Grieg - Symfonische dansen, deel 3

Dit vragenblok gaat over deel 3 uit de *Symfonische dansen* uit 1896 van de Noorse componist Edward Grieg (1843-1907). Het is een compositie voor symfonieorkest.

De vragen 34 en 35 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is uit het begin van het deel. Bovenaan de partituur staat *allegro giocoso*. *Giocoso* betekent vrolijk.

(2p) Noem twee manieren waarop het karakter *giocoso* in de MELODIE wordt gerealiseerd. Laat de dynamiek en het tempo buiten beschouwing.

Het fragment is uit het begin van het deel en duurt tien maten. De lage strijkers spelen in een aantal maten een bourdon.

(1p) Geef in het schema in de uitwerkbijlage met kruisjes alle maten aan waarin een bourdon wordt gespeeld.

In het fragment spelen verschillende blaasinstrumenten de melodie.

(2p) Welke blaasinstrumenten zijn dat achtereenvolgens?

Zowel fragment 1 als fragment 2 zijn thema 2.

(2p) Noem twee verschillen tussen beide fragmenten, gelet op de begeleiding. Ga bij je antwoord uit van fragment 2.

Het fragment duurt zestien maten. Maat 1 van viool 1 is weergegeven.

(3p) Geef voor maat 2 t/m 8, 9 t/m 12 en 13 t/m 16 aan op welke manier deze maat in de vioolpartij wordt verwerkt.

Je kunt het fragment in twee gedeeltes verdelen. Het eerste gedeelte eindigt in D-groot.

(1p) In welke toonsoort begint het tweede gedeelte?

- A A-groot
- B b-klein
- C d-klein

Van het fragment is de melodie in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten, inclusief één kruis. Het ritme is gegeven.

Van het fragment is de melodie van viool 1 in de uitwerkbijlage afgedrukt, maar maatstrepen ontbreken.

(1p) Noteer de maatstrepen.

Het fragment komt uit het slot van het deel.

(1p) Welk slaginstrument speelt mee?

Het fragment is het slot. De partij van hoorn 1 is in de uitwerkbijlage in zeven gedeeltes afgedrukt, maar niet in de juiste volgorde. De notatie is klinkend.

(3p) In welke volgorde worden de gedeeltes gespeeld? Noteer voor elke notenbalk het juiste cijfer. Twee antwoorden zijn gegeven.

Blok 6 Patrick Dorgan - Marilyn

Dit vragenblok gaat over de song *Marilyn* van Patrick Dorgan uit 2016. De song is bijna geheel gebaseerd op een basthema van vier maten dat steeds herhaald wordt. De klank is een halve toon hoger dan de notatie.

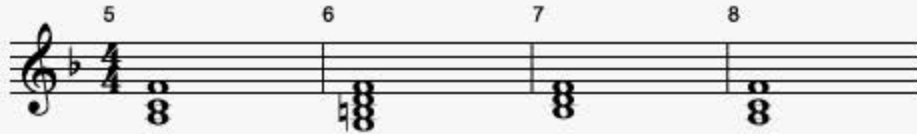

De vragen 44 en 45 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is de intro. De baspartij is in de uitwerkbijlage afgedrukt, maar er ontbreekt één voorteken.

(1p) Noteer het ontbrekende voorteken voor de betreffende noot.

Het fragment is de intro. In de tweede helft van de intro speelt een orgel vier akkoorden. Deze akkoorden zijn weergegeven.

(1p) Geef de volledige naam van de akkoorden in maat 5 en maat 7.

Het fragment is couplet 1.

(1p) Geef in het schema in de uitwerkbijlage met kruisjes de drie onderdelen van het drumstel aan die in het fragment voorkomen.

- 1 She's got that fire! (fire) Maria (Maria)
- 2 All those things I get to love
- 3 She gives me lovin' (lovin'), never boring (boring)
- 4 I don't know which day she walks away

De vragen 47 en 48 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is de prechorus. De tekst is weergegeven.

(1p) Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

bewering 1

Alle regels beginnen met een opmaat.

bewering 2

De partij van de backing vocals is gebaseerd op twee verschillende toonhoogtes.

- 1 She's got that fire! (fire) Maria (Maria)
Zij zit vol vuur! Maria
- 2 All those things I get to love
Al die dingen waar ik zo van mag houden
- 3 She gives me lovin' (lovin'), never boring (boring)
Ze geeft me liefde, het is nooit saai
- 4 I don't know which day she walks away
Ik weet niet welke dag ze mij zal verlaten

Het fragment is de prechorus. De tekst met een vrije vertaling is weergegeven.

Regel 4 wordt met andere muzikale middelen verklankt dan de regels 1, 2 en 3.

(2p) Noem twee manieren waarop het karakter van regel 4 door de zang wordt verklankt. Ga bij je antwoord uit van de solozang.

- 1 So you brought her rings, gave her love and **pearls**
- 2 But she doesn't do it like a normal girl

Het fragment is het begin van couplet 2. De tekst is weergegeven.

(1p) Op welke manier wordt in regel 1 het woord pearls (parels) in de piano verklankt?

Het fragment is vier maten. De zanger wordt vooral door slagwerk begeleid. Het ritme van de handclap is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(1p) Noteer het ontbrekende ritme van één maat.

Het fragment is het slot van de song. De pianopartij bestaat voornamelijk uit achtste noten.

(1p) Op welke tel van de maat klinkt de slottoon?

- A op de eerste tel
- B op de tweede tel
- C op de derde tel
- D op de vierde tel

Dit was de laatste vraag van het examen.

Klik op of onder in het scherm als je de vragen nog eens wilt langslopen.

Klik op de knop 'Stoppen' als je klaar bent.

Bronvermelding

De in dit examen gebruikte bronnen zijn vermeld in het examen zelf en/of in het correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Einde